

nók: individualista forradalmár, vagy még helyesebben: anarchista, ki mindent megtalált, amiből kiábrándulhatott, de nem fogja soha megtalálni azt, amiből hitet és erőt meríthetne. (Korvin Lajos)

GARAI JÁNOS Sarlós magvető című versesfüzetével új nevet dob be a haladószelemű magyar ifjúság gyér arcvonalába. Garai János különben onnan indul az íróvá-levés felé, ahonnan jóformán minden polgári író: a verstől. Epikus magvú versei viszont arra engednek következtetni, hogy fejlődése csakhamar prózairóvá terebélyesíti. A tömegesen jelentkező fiatal költők átlag típusával szemben G. azzal éberszertű fel olvasója figyelmét, hogy tudatosan törekszik verse élményszerű és formai egészként való kiképzésére. A forma kérdésén túl G. világszemlélete kiegyensúlyozott, rokonszenve és állásfoglalása félreérthetetlen. Egy-egy — nyilván régebbi — versén hasonlat esiszólásai egész „velencei porcellán”-hamisan hatnak azok mellett a kiegyensúlyozott darabok mellett, melyeket nem a kispolgári üzlésű pennaforogató, hanem a tisztánlátó, a valóság hevétől lázas ember ejt ki izzó tolla alól. (M. N. J.)

L A P O K, F O L Y Ó I R A T O K

AZ ESZMÉK ÉS MEGOLDÁSOK ZAVARA FRANCIAORSZÁGBAN

„Megállapítjuk, hogy az eszmék és a megoldások zavara egyre nagyobb” — írja Arturo Labriola a fasiszták kacerkódó LA GRANDE REVUE-ben. A fasiszták táborában, kivéve a személyes érdeküket védő vezéreket, senki sem tudja mit akar. Még a Tűzkeresztések, (a frontharcosok fasiszta csoportja) a legszámottevőbb és a legkomolyabb alakulat sincs tisztában a céljai felől, illetve: a hatalmat akarja. Ugyanilyen homályosak a válság értelméről folyó dicskusz-sziók. Mounier a válság okát a pénzben látja: „A modern ember önkéntes martaléka a Pénznek; általa lesz szert a polgári szellemre, melyet a szugoriság és a szegényes élet jellemez... mindez szabad teret ad a primitív barbárizmus felébredésének.” „Mi abban a kettős értelemben vagyunk forradalmárok, hogy a szellem heroikus erőfeszítés a tökéletesedés felé... s hogy a modern világ széthullása jelenleg annyira előhaladott, hogy teljes összeomlása szükséges... Szerintünk a szellemi forradalom vezet a legmesszebbre. Messzebbre, mint a legzajosabb technikai vagy politikai forradalom...” (ESPRIT)

Lucien Duplessy is a civilizációról beszél: „Az igazi civilizációnak az a szerepe, hogy vagy boldogságot vagy nagyságot vagy biztonságot vagy szépséget szerezzen az embernek. A mi civilizációnk ezekből nem adott semmit. Ellenkezőleg, mindezeket elveszte, amikor már számítottunk rá.” Mi tehát a tennivaló? „Ha azt akarjuk, hogy az ember ne essen vissza az egyszerű benyomások, az automatizmus korába és ne falja fel a mechanika, akkor vissza kell állítani a személyiséget a régi helyére és művelni kell, nehogy a technika mámorá feleméssze... Előbb a személyiség, aztán a mechanizmus!” (LA GRANDE REVUE.)

Henry de Jouvenel már reálisabb téren mozog: „A francia kormány nem biztosítja többé az ügyek vitelét, azok szolgáloja lett, akiknek parancsolnia kellene.” Így alakult ki az a helyzet, hogy „a tisztességes emberek azt csinálnak, mit tudnak a beestelenek viszont, amit akarnak.” Megállapításai is konkrétak: „Franciaországnak nem pártok közötti békére, hanem kormányra van szüksége... A pártok neutralizálása, amit Union nationalnak neveznek nem tekinthető konstruktív

formának... Csak egy kivezető út van: alkotmány-revizió... Elsősorban meg kell erősíteni a kormányhatalmat...“ És Tardieu idézi: „Adják meg a kormányelnöknek a feloszlataj jogot.“ Következtetéseivel igyekeztek megnyugtítani azokat, akik még hisznek a polgári demokráciában: „Igy nem utánoznánk sem a fasizmust, sem a nemzeti szocialistákat, sem a bolsevistákat, sem a rooseveltizmust, sem másféle idegen megoldást, csak egyszerűen revídiálnók az 1875-ös alkotmányt.“ (REVUE des VIVANTS.)

E d'Eaubonne jegyzetei szintén a válság talaján mozognak, de gyakorlati megoldást ő sem tud adni: „A forradalom a faluból fog elindulni... A földművelés modernizálódott... Fokozódott a termelés s hála a villanynak és a rádióknak, a parasztság értelmi nivója emelkedett... Am ugyanakkor, amikor azt hitte, hogy elért valami kis boldogságot és jólétet, minden összeomlott alatta... Gabonája felgyülemlik, állatállománya szaporodik... s mégis... a nyomor iszonyú arcát látja... Előbb csodálkozva állapítja meg, majd meghökken, végül dühbe jön, mert ez a helyzet... egyre rosszabbodik... A paraszt keresi a kivezető utat és ha úgy hiszi, hogy megtalálta, lehajtott fővel neki veti magát a hivatalos zavar által útjába halmozott akadálynak. S akkor nem lesz se bocsánat, se kegyelem.“ (L'HOMME RÉEL.)

Franciaországban ma minden deklasszált kispolgár „újítónak“ képezi magát, Philippe Soupault, a francia fasizmus snobizmusáról írva, ezekről az „újítókról“ így emlékszik meg: „Ezek az újítók mind diktatóri lélek éreznek magukban... Ezeknek a program-gyártóknak az agyában testhez álló ambíciók születnek, felfuvalkodnak, s mind ez tagok toborzására ösztönzi őket. Vezérkart alakítanak, jévényeket rajzolnak, jelszavakat proponálnak, díszségeket osztogatnak. Ebben az országban ahol Napoleon emléke kultusszá vált... a talaj különösen előnyös a fasiszta tanoncok szaporodására...“ „Mivel Franciaországban jóideje senki sem „próbálta meg az államesinyt“, sokan azt mondják: miért ne mi?“ — A fasiszták táborában uralkodó ideológiai zavart ő is megállapítja, s hozzá teszi: „S mi több, a fasizmus nagy előnye, (nagyon sok példa van erre) hogy minél zavarosabb a program, annál nagyobb a siker. Az értelmelenség kerül a vitát s vónzóan hat az elégedetleneke.“ Általában „azt képzelik, hogy a problémákat sokkal egyszerűbb ordítózással megoldani, s ha így nem megy, akkor revolver-lövésekkel, ahelyett, hogy a feleletet keressék... De ez nem is fontos előttük! Csak „önmagukról“ van szó...“ És így fejezi be: „Egész mostanáig a fasisztománia szalonjáték a műröket vett fel... De vajjon megengedhetjük-e magunknak ezeket a gyerekségeket? Sohasem szabad megengedni a gyerekeknek és a véneknek a tüzzel való játékot.“ (L'ACTIVITE.)

(Paris)

Loeffler A.

1934 JUNIUS 30.

Előzmények és következmények „Miért történt mindez? A barna terror-rezsim ura az utóbbi hetekben valóságos pergőtűz központjában állt. Kintről és bentről egyformán hangzott a parancs: Normalizáld a rezsimedet, civilizálódj végre! Hitler tehát azon gondolkodott, hogy csináljam? Hogy lehet a plebejust úgy a sarokba dobni, hogy ne vegye észre. Semmi sem természetesebb, hogy Göring és Goebels agyában újra felvillant az a varázslatos emlék, mely hónapokkal ezelőtt a kezükbe játszotta a hatalmat. Tehát egy új birodalmi palotát felgyújtani! Ujra egy összeesküvésről regélni. A vad emberektől meg akarunk szabadulni, ahogy megszabadultunk a kommunistáktól. Így született meg Roehm és az SA ellen egy új „Reichstagbrand“.